

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 11 - 17 ม.ค. 2567

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- 14 มกราคม 2567 กระทรวงสาธารณสุข เปิดตัวโครงการ “พาหมอไปหาประชาชน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้ตรวจรักษาโรคกับแพทย์เฉพาะทางจิตอาสา โดยมี 7 คลินิกพื้นฐาน ได้แก่
  1. คลินิกคัดกรองมะเร็งตับและท่อน้ำดี
  2. คลินิกคัดกรองมะเร็งปากมดลูก
  3. คลินิกคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่
  4. คลินิกคัดกรองมะเร็งเต้านม
  5. คลินิกตาในเด็กและผู้สูงอายุ
  6. คลินิกทันตกรรม
  7. คลินิกกระดูกและข้อทั้งนี้ยังได้มีการจัดบริการคลินิกด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมตามบริบทปัญหาของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการคัดกรองโรคและความเจ็บป่วยที่เป็นปัญหาสุขภาพสำคัญของประชาชนและหากพบผู้มีอาการผิดปกติเกินกว่าความสามารถของคลินิกที่จะรักษาได้ จะมีระบบการส่งต่อเพื่อเข้ารับการรักษายังโรงพยาบาลใกล้เคียงต่อไป โดยเป็นการเปิดตัวโครงการดังกล่าวพร้อมกัน 4 ภาคทั่วประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ภาคกลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดลพบุรี ภาคใต้ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และภาคอีสาน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา กิจกรรมดังกล่าว มีการดำเนินการไปตลอดปี 2567 จำนวน 72 ครั้ง ใน 77 จังหวัด การดำเนินการตามโครงการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัย และนวัตกรรม กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติและจิตอาสาภาคประชาชน

“ วัณโรค ” หายขาดได้ถ้ากินยาครบตามแผนการรักษา

ข้อมูลจาก Asean Biodiaspora Virtual Center รายงานการพบผู้ป่วยวัณโรคเป็นกลุ่มก้อนในย่านชุมชนศูนย์อาหารเอบีซี บริกเวิร์กส์ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งโดยรอบเป็นเขตเมืองใหม่และมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น โดยตั้งแต่เดือน ก.พ. 2564 - ก.ค. 2566 พบผู้ป่วยวัณโรค จำนวน 28 ราย เมื่อวันที่ 11 - 15 มกราคมที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุข สิงคโปร์ได้จัดให้มีการตรวจคัดกรองผู้ป่วยวัณโรคในเขตชุมชนและศูนย์อาหารเอบีซี บริกเวิร์กส์ เพื่อค้นหาผู้ป่วยเชิงรุกรวมทั้งวางแผนการรักษาและติดตามผู้ป่วยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค สำหรับประเทศไทยนั้น กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ระหว่างปี 2560 - 2564 โดยตั้งเป้าลดการป่วย การเสียชีวิต การขาดยาและป้องกันการดื้อยาในผู้ป่วยวัณโรคให้สำเร็จภายในปี 2564 วัณโรคคือโรคติดเชื้อเรื้อรังที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียและพบได้ในอวัยวะหลายส่วนของร่างกาย แต่วัณโรคปอดจัดว่าอันตรายที่สุด พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ เด็กทารก ผู้ใกล้ชิดกับผู้ป่วยวัณโรค ผู้อาศัยในสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด ผู้ที่ร่างกายไม่แข็งแรง ผู้ป่วยเบาหวาน ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันโรคต่ำ เชื้อวัณโรคติดต่อสู่ร่างกายโดยการหายใจเอาเชื้อโรคที่ปะปนอยู่ในอากาศจากการที่ผู้ป่วย ไอ จาม บ้วนน้ำลายหรือขากเสมหะ โดยระยะแรกอาจไม่แสดงอาการ แต่สักระยะหนึ่งจะเริ่มปรากฏอาการ เช่น เหงื่อออกมากเวลากลางคืน น้ำหนักลด มีไข้ อ่อนเพลีย เจ็บหน้าอก ไอ บางรายอาจไอเป็นเลือด หายใจลำบาก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม วัณโรคสามารถรักษาให้หายขาดได้ โดยผู้ป่วยต้องให้ความร่วมมือในการรักษา ด้วยการรับประทานยาตามแผนการรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบอย่างน้อย 6 เดือน หากขาดยาหรือไม่ได้รับประทานยาอย่างต่อเนื่องมีความเสี่ยงที่จะเกิดเป็นวัณโรคชนิดดื้อยาได้และหากผลการรักษาไม่ได้ตามเป้าหมาย โอกาสหายขาดจากโรคก็จะลดลงอีกทั้งยังต้องใช้เวลาในการรักษาเพิ่มขึ้น ฉะนั้นในระหว่างการรักษาผู้ป่วยต้องรับประทานยาตามที่แพทย์สั่งอย่างสม่ำเสมอ ไม่หยุดรับประทานยาเองแม้จะรู้สึกว่าการดีขึ้นและต้องมาตรวจตามนัดทุกครั้ง จนแพทย์วินิจฉัยว่าหายขาดจากโรคดังกล่าวแล้ว ขอให้ผู้ป่วยวัณโรคมั่นใจได้ว่าโรคนี้สามารถรักษาให้หายขาดได้หากเคร่งครัดกับการปฏิบัติตัวตามแผนการรักษา ซึ่งจะมีผลในการช่วยลดจำนวนผู้ป่วยวัณโรคในภาพรวมของประเทศได้

ข้อแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่

จนท. แจ่ง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้ความรู้แก่ลูกบ้าน โดยเน้นผู้ป่วยวัณโรคและสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดวัณโรค การสังเกตอาการเบื้องต้นและการรับการรักษาที่ถูกต้องของผู้ป่วยวัณโรคเพื่อป้องกันการเกิดวัณโรคดื้อยา ควรมีการอบรมบุคลากรทางสาธารณสุขรวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังผู้ป่วยวัณโรคในชุมชน หากพบต้องปฏิบัติตาม “ แนวทางการควบคุมวัณโรค ประเทศไทย พ.ศ. 2564 ” อย่างเคร่งครัด สำหรับลูกบ้านที่ป่วยเป็นวัณโรค ควรมีการติดตามเยี่ยมบ้านเพื่อกระตุ้นให้ผู้ป่วยรับประทานยาโดยสม่ำเสมอครบตามแผนการรักษาและพบแพทย์ตามนัดเพื่อติดตามความก้าวหน้าของผลการรักษาอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายโรคดังกล่าวสู่ชุมชน ในขณะเดียวกันต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องของสมาชิกที่อยู่ร่วมบ้านกับผู้ป่วย การสวมหน้ากากอนามัยยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อผู้ป่วยเข้าไปในชุมชนแออัด หากสมาชิกในบ้านหรือในชุมชนพบอาการผิดปกติเข้าได้กับวัณโรค ควรแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ทันที

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- <https://www.channelnewsasia.com/singapore/bukit-merah-tuberculosis-screening-hawkers-say-business-worse-during-covid-19-pandemic-4040036>
- <https://www.thecoverage.info/news/content/3584>
- https://ddc.moph.go.th/disease_detail.php?d=92
- <https://pr.moph.go.th/index.php?url=pr/detail/2/02/205392/>
- ขอบคุณภาพจาก : <https://mgronline.com/qol/detail/9610000028368>
- ขอบคุณภาพจาก : <https://medthai.com/%e0%b8%a7%e0%b8%b1%e0%b8%93%e0%b9%82%e0%b8%a3%e0%b8%84/>